

P-278

Dünya'da ve Türkiye'de İş Sağlığı Hemşireliği ve Çözüm Önerileri

Ayşe Burcu Başçı

Hitit Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Çorum

Giriş ve Amaç: İş sağlığı hemşiresi; tüm çalışanları risklerin olumsuz etkilerinden koruma, sağlığı geliştirme, iş yeri ortamını sağlıklı hale getirme görevlerini hemşirelik bilimi ile epidemiyoloji, çevre sağlığı, toksikoloji, ergonomi, sosyal davranış bilimleri ve yönetim ilkeleri ile yoğunlaşarak birleştiren bilim dalıdır. 1888'de iş sağlığı hemşireliği ilk kez konuşulur hale gelmiştir. İlk yıllarda iş sağlığı hemşireliği aile merkezli ve bütüncüydü. 1942'de iş sağlığı hemşireliği derneği kurulmuştur. 1970'de iş sağlığı hareketi başlayarak iş sağlığı hemşireliğinin önemi daha çok vurgulanmıştır. İş sağlığı hemşireleri; araştırmacı, süpervizör, yönetici ve danışman rollerindeydiler. İş sağlığı hemşirelerinin rolleri;

- Çalışanların sağlıklarını ve güvenliklerini geliştirmek,
- İş sağlığı hemşireliğinin standartlarını belirlemek,
- İş sağlığı hemşireliğinin etik kodlarını oluşturmalı,
- Sağlık eğitimi çalışmalarını planlamalı, teşvik etmeli ve uygulamalı,
- Profesyonelliğini araştırmalarla geliştirmeli,
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sağlık politikalarına etki edebilmelidir.

İş sağlığı hemşireliği derneği iş sağlığı hemşirelerinin master ve doktora düzeyinde eğitim görmeleri gerektiğini savunmaktadır. İş sağlığı hemşiresi, işteki riskleri tespit edebilmeli, ergonomik olmayan çalışma şekillerini ergonomik hale getirebilmeli, çalışanlarda oluşabilecek iş stresi, tükenmişlik, yorgunluk gibi faktörlere yönelik çözüm yolları bulmalıdır. Son yıllarda en sık rastlanan sorunlardan birisi de farklı ülkelerden gelen çalışanların beraberinde getirdiği sıkıntılardır.

Konakçı; her çalışan farklı konakçılarla maruz kalabilir. Bazı konaklar iş yerindeki etkenlerin yan etkisini artırmasıyla ilintilidir. Bunlar; yaş, cinsiyet, sağlık durumu, işin uygulandığı alan, ırksal faktörler, yaşam şekliyle ilgili faktörlerdir.

Çoğu ölümcül olmayan yaralanmalar ve hastalıklar daha çok yeni çalışanlarda görülür. Daha yaşlı insanlarda ise; his kaybının azalması, kronik hastalıkların artması, emeklilik zamanının gelmesi gibi durumlar farklı risklere davetiye çıkarır. Kadınlık; doğurganlık çağında bazı riskler altından tehlike altındadır. Hormonal değişiklikler, transplesantal yolla geçebilen faktörler bu grubun potansiyel maruziyetindedir. Erkeklerde andropoz döneminde farklı risk faktörlerinden risk altındadır. Bazı gruplar ise aşırı duyarlı gruptadır.

İş sağlığı ekibinde bulunması gereken kişiler;

- İş sağlığı hemşiresi,
- İş yeri hekimi,
- Endüstri hijyenisti,
- Güvenlik uzmanı,
- Ergonomist olmalıdır.

İş sağlığı hemşiresi; ekibin tüm üyeleriyle iş birliği yaparak gereksinimleri gözden geçirir ve uyumlu bir şekilde çalışır.

İş sağlığı hemşiresinin görevleri

- Sağlık sürveysinin tutulması,
- İş yeri izlemi,
- Sağlık değerlendirmesi,
- İş yeri yerleşiminin değerlendirilmesi,
- Periyodik değerlendirme,
- İşçi transferinin izlemi,

- Emeklilik sürecinin etkin yönetimi,
- Yöneticilerle iş birliği,
- İşe dönüşlerde uyum sürecinin yönetimi,
- Sağlığın geliştirilmesi,
- Sağlık izlemi,
- Çalışanlara destek programı,
- Vaka yönetimi,
- İş yeri riskleriyle alakalı sağlık eğitimi,
- İş analizi,
- Doğum öncesi ve sonrası destek grubu,
- Risk yönetimi,
- Sağlıklı davranış programlarının yönetilmesi ve bağışıklama programlarının yürütülmesinden görevlidir.

Yöntem: Derleme şeklindedir.

Bulgular: Derleme şeklindedir.

Sonuç: Derleme şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: iş sağlığı, hemşirelik, çözüm önerileri